ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 28ης Απριλίου 1998 *

Στην υπόθεση C-200/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Landgericht Köln (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Metronome Musik GmbH

και

Music Point Hokamp GmbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann, H. Ragnemalm M. Wathelet και R. Schintgen, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (εισηγητή), G. Hirsch, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Metronome Music GmbH, εκπροσωπούμενη από τον δικηγόρο Hartwig Ahlberg, του Δικηγορικού Συλλόγου του Αμβούργου,

— η Music Point Hokamp GmbH, εκπροσωπούμενη από τον δικηγόρο Martin Matzat, του Δικηγορικού Συλλόγου του Münster,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Alfred Dittrich, Regierungsdirektor, στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης, επικουρούμενο από τη Sabine Maass, Regierungsrätin στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Philippe Martinet, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στην ίδια διεύθυνση,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, επικουρούμενο από τον Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τη Lindsey Nicoll, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενη από την Eleanor Sharpston, barrister,

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τον Bjarne Hoff-Nielsen, νομικό σύμβουλο, και τον Stephan Marquardt, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Jürgen Grunwald, νομικό σύμβουλο, και Berend Jan Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Metronome Musik GmbH, της Music Point Hokamp GmbH, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 21ης Οκτωβρίου 1997,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Ιανουαρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 18ης Απριλίου 1996, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Ιουνίου 1996, το Landgericht Köln υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61, στο εξής: οδηγία).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Metronome Musik GmbH (στο εξής: Metronome), η οποία παράγει υποθέματα ήχου και, ειδικότερα, σύμπυκνους δίσκους (CD), και της Music Point Hokamp GmbH (στος εξής: Hokamp), η οποία εκμεταλλεύεται, μεταξύ άλλων, εμπορικό δίκτυο εκμισθώσεως αυτών των σύμπυκνων δίσκων.

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέψουν νομοθετικώς την παροχή δικαιώματος συναινέσεως ή απαγορεύσεως για την εκμίσθωση και τον δανεισμό πρωτοτύπων και αντιγράφων έργων που προστατεύονται από την πνευματική ιδιοκτησία, καθώς και άλλων αντικειμένων. Δυνάμει της παραγράφου 4 του εν λόγω άρθρου, τα δικαιώματα αυτά δεν εξαντλούνται με την πώληση ή οποιαδήποτε άλλη πράξη διανομής. Τέλος, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, διευκρινίζεται ότι το αποκλειστικό δικαίωμα συναινέσεως ή απαγορεύσεως για την εκμίσθωση ή τον δανεισμό το έχει ο δημιουργός, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα του έργου του, ο καλλιτέχνης ερμηνευτής ή εκτελεστής, όσον αφορά τις υλικές ενσωματώσεις της εκτέλεσής του, ο παραγωγός φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά του, και ο παραγωγός της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης μιας ταινίας, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα της ταινίας του.

4 Από το άρθρο 9 της οδηγίας προκύπτει ότι, υπό την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων περί δικαιώματος εκμισθώσεως και δανεισμού και, ειδικότερα, των διατάξεων του άρθρου 1, παράγραφος 4, το δικαίωμα διανομής, το οποίο είναι αποκλειστικό δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό, διά της πωλήσεως ή άλλου τρόπου, ενός από τα ανωτέρω αντικείμενα, δεν εξαντλείται, εκτός από την περίπτωση πρώτης πωλήσεως εντός της Κοινότητας του αντικειμένου αυτού από τον δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του.

5 Τέλος, το άρθρο 13, το οποίο ρυθμίζει τη διαχρονική εφαρμογή της οδηγίας, επιτρέπει, με την παράγραφο 3, στα κράτη μέλη να προβλέπουν ότι θεωρείται δεδομένη η συναίνεση των δικαιούχων για την εκμίσθωση ή τον δανεισμό αντικειμένου που τέθηκε στη διάθεση τρίτων ή περιήλθε στην κυριότητά τους πριν από την 1η Ιουλίου 1994, ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας θέσεως σε εφαρμογή της οδηγίας.

6 Στη Γερμανία, οι απορρέουσες από την οδηγία υποχρεώσεις εκπληρώθηκαν με τη θέσπιση του νόμου της 23ης Ιουνίου 1995 (*BGBl.* I, σ. 842), ο οποίος τροποποίησε τον Urheberrechtsgesetz, της 9ης Σεπτεμβρίου 1965 (νόμο περί δικαιωμάτων του δημιουργού, *BGBl.* I, σ. 1273, στο εξής: UrhG). Ο νόμος αυτός ειδικότερα εξήρεσε από το πεδίο εφαρμογής του την εκμίσθωση της «δευτερογενούς διάδοσης», η οποία είναι νόμιμη όταν το πρωτότυπο του έργου ή αντίτυπά του τέθηκαν σε κυκλοφορία με τη συναίνεση του κατόχου του δικαιώματος διαδόσεως.

7 Βάσει των νέων διατάξεων του UrhG, η Metronome, η οποία παράγει τον σύμπυκνο δίσκο Planet Punk, ο οποίος ηχογραφήθηκε από το συγκρότημα Die Ärzte και εκδόθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 1995, ζήτησε από το Landgericht Köln να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα κατά της Hokamp απαγορεύοντάς της την εκμίσθωση του εν λόγω σύμπυκνου δίσκου.

8 Στις 4 Δεκεμβρίου 1995, το επιληφθέν δικαστήριο εξέδωσε προσωρινή διάταξη που απαγόρευε στην καθής να προσφέρει προς εκμίσθωση τον δίσκο αυτόν ή να τον εκμισθώνει στη Γερμανία.

9 Η Hokamp όμως άσκησε ανακοπή κατά της απαγορεύσεως αυτής, υποστηρίζοντας ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις της οδηγίας, καθώς και οι διατάξεις του UrhG που τις εφαρμόζουν, προσβάλλουν θεμελιώδη δικαιώματα διασφαλιζόμενα από το κοινοτικό και το συνταγματικό δίκαιο, ειδικότερα δε το δικαίωμα της ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας.

10 Εξετάζοντας την εν λόγω ανακοπή, το Landgericht Köln διερωτήθηκε αν είναι έγκυρη η διάταξη περί αποκλειστικού δικαιώματος εκμισθώσεως, το οποίο, μεταξύ άλλων, θίγει την άσκηση μιας επαγγελματικής δραστηριότητας η οποία μπορούσε ως τότε να ασκείται ελεύθερα. Προς τούτο, το εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο και, ειδικότερα, με τα κοινοτικά θεμελιώδη δικαιώματα, η θέσπιση αποκλειστικού δικαιώματος εκμισθώσεως, κατ' αντίθεση προς τη θεμελιώδη αρχή της εξαντλήσεως του δικαιώματος διανομής, διά του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας;»

11 Η Metronome, οι Κυβερνήσεις της Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας και Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και το Συμβούλιο και η Επιτροπή, φρονούν ότι η οδηγία είναι έγκυρη. Υποστηρίζουν, κυρίως, ότι το δικαίωμα αποκλειστικής εκμισθώσεως, το οποίο εξάλλου προβλέπεται από διεθνείς συμβάσεις στις οποίες μετέχουν η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, εξυπηρετεί σκοπούς γενικού συμφέροντος στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν θίγει το περιεχόμενο του δικαιώματος της ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας.

12 Η Hokamp, αντιθέτως, υποστηρίζει ότι η θέσπιση τέτοιου δικαιώματος από την οδηγία πρέπει να θεωρηθεί άκυρη, διότι προσβάλλει τα θεμελιώδη δικαιώματα των επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητα εκμισθώσεως, όπως το δικαίωμα της ελεύθερης ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας, καθώς και διότι νοθεύει τον ανταγωνισμό σ' εκείνα τα κράτη μέλη στα οποία η δραστηριότητα αυτή ήταν ανεξάρτητη από τους παραγωγούς φωνογραφημάτων.

13 Καταρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι όπως προκύπτει από το σκεπτικό της διατάξεως παραπομπής, καθώς και από το ίδιο το γράμμα του ερωτήματος που υπέβαλε, το εθνικό δικαστήριο θέτει ζήτημα παραβιάσεως, διά της θεσπίσεως αποκλειστικού δικαιώματος εκμισθώσεως, της αρχής της εξαντλήσεως των δικαιωμάτων διανομής στην περίπτωση πωλήσεως, εκ μέρους του δικαιούχου ή με τη συναίνεσή του, έργων που απολαύουν της προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού.

14 Η αρχή αυτή απορρέει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία, καίτοι το άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚ επιτρέπει παρεκκλίσεις από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων λόγω των αναγνωριζομένων από τις εθνικές νομοθεσίες δικαιωμάτων στον τομέα της προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, οι αποκλίσεις αυτές επιτρέπονται μόνο στο μέτρο που δικαιολογούνται από την προστασία των δικαιωμάτων που αποτελούν το ειδικό περιεχόμενο αυτής της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας. Το αποκλειστικό δικαίωμα, όμως, που εγγυάται η νομοθεσία κράτους μέλους περί βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας αναλώνεται από τη στιγμή που το προϊόν διοχετεύεται νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 20ής Ιανουαρίου 1981, Musik-Vertrieb membran και K-tel

international, 55/80 και 57/80, Συλλογή 1981, σ. 147, σκέψεις 10 και 15, και της 22ας Ιανουαρίου 1981, Dansk Supermarked, 58/80, Συλλογή 1981, σ. 181, σκέψη 11).

15 Πάντως, όπως έχει τονίσει το Δικαστήριο στην απόφαση της 17ης Μαΐου 1988, 158/86, Warner Brothers και Metronome Video (Συλλογή 1988, σ. 2605), τα λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμεταλλεύσεως και υπό μορφή διαφορετική από την πώληση των υλικών υποθεμάτων επί των οποίων έχουν εγγραφεί. Όπως π.χ., στην περίπτωση εκμισθώσεως βιντεοκασετών, που απευθύνονται σε κοινό διαφορετικό από εκείνο στο οποίο απευθύνονται οι πωλήσεις και οι οποίες συνιστούν σημαντική δυνητική πηγή εσόδων για τους δημιουργούς των ταινιών.

16 Το Δικαστήριο υπογράμμισε σχετικώς ότι, με το να επιτρέπεται η είσπραξη δικαιωμάτων του δημιουργού μόνο για τις πωλήσεις που γίνονται με τη συναίνεσή του τόσο στους απλούς ιδιώτες όσο και στους εκμισθωτές βιντεοκασετών δεν είναι δυνατόν να εξασφαλιστεί στους δημιουργούς ταινιών αμοιβή που να είναι ανάλογη προς τον αριθμό των εκμισθώσεων που όντως πραγματοποιούνται και να τους παρέχει ικανοποιητικό μερίδιο στην αγορά εκμισθώσεων. Νομοθεσίες που έχουν προβλέψει ειδική προστασία του δικαιώματος εκμισθώσεως βιντεοκασετών δικαιολογούνται, επομένως, για λόγους προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, κατά την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης (απόφαση Warner Brothers και Metronome Video, προαναφερθείσα, σκέψεις 15 και 16).

17 Εξάλλου, με την ίδια αυτή απόφαση, το Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα ότι δημιουργός, ο οποίος διαθέτει προς πώληση τη βιντεοκασέτα μιας ταινίας σε κράτος μέλος όπου η νομοθεσία δεν του αναγνωρίζει κανένα αποκλειστικό δικαίωμα εκμισθώσεως, πρέπει να αποδεχθεί τις συνέπειες της επιλογής του και την ανάλωση του δικαιώματός του εναντιώσεως στην εκμίσθωση της βιντεοκασέτας αυτής εντός οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους. Πράγματι, όταν μια εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει στους δημιουργούς ειδικό δικαίωμα εκμισθώσεως των βιντεοκασετών, το δικαίωμα αυτό θα καθίστατο άνευ περιεχομένου αν ο δικαιούχος δεν μπορούσε να παρέχει την άδειά του για τις εκμισθώσεις (σκέψεις 17 και 18).

18 Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 14 των προτάσεών του, η θέση σε κυκλοφορία ηχητικού υποθέματος δεν μπορεί επομένως να καθιστά, εξ ορισμού, νόμιμες άλλες πράξεις εκμεταλλεύσεως του προστατευόμενου έργου, όπως η εκμίσθωση, οι οποίες είναι διαφορετικής φύσεως από την πώληση ή από οποιαδήποτε άλλη νόμιμη πράξη διανομής. Όπως ακριβώς το δικαίωμα παρουσιάσεως ενός έργου διά δημοσίας εκτελέσεως (βλ. σχετικώς απόφαση της 13ης Ιουλίου 1989, 395/87, Tournier, Συλλογή 1989, σ. 2521, σκέψεις 12 και 13), το δικαίωμα εκμισθώσεως παραμένει ένα από τα προνόμια του δημιουργού και του παραγωγού ανεξαρτήτως της πωλήσεως του υλικού υποθέματος που περιέχει το έργο.

19 Επομένως, η διάκριση στην οποία προβαίνει η οδηγία μεταξύ των συνεπειών του ειδικού δικαιώματος εκμισθώσεως και δανεισμού, που ρυθμίζεται με το άρθρο 1, και των συνεπειών του δικαιώματος διανομής, που ρυθμίζεται με το άρθρο 9, και ορίζεται ως το αποκλειστικό δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό, κυρίως μέσω πωλήσεως, ενός από τα αντικείμενα στα οποία αναφέρεται η οδηγία, είναι δικαιολογημένη. Ενώ το πρώτο δικαίωμα δεν εξαντλείται με την πώληση ή με οποιαδήποτε άλλη πράξη διαδόσεως αυτού του αντικειμένου, το δεύτερο εξαντλείται ακριβώς μόνο σε περίπτωση πρώτης πωλήσεως εντός της Κοινότητας από τον δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του.

20 Επομένως, η θέσπιση από την κοινοτική νομοθεσία αποκλειστικού δικαιώματος εκμισθώσεως δεν μπορεί να συνιστά παραβίαση της αρχής της εξαντλήσεως του δικαιώματος διανομής, του οποίου το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής διαφέρουν.

21 Επιβάλλεται, στη συνέχεια, να τονιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, τόσο το δικαίωμα της ιδιοκτησίας όσο και η ελεύθερη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας αποτελούν γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Οι αρχές αυτές, ωστόσο, δεν είναι απόλυτες, αλλά πρέπει να νοούνται σε σχέση προς την κοινωνική τους λειτουργία. Επομένως, στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας και ελευθερίας ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί, ιδίως στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγορών, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί αντιστοιχούν πράγματι σε σκοπούς γενικού συμφέροντος επιδιωκομένους από την Κοινότητα και δεν συνιστούν, σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, δυσανάλογη και ανεπίτρεπτη επέμβαση που να θίγει την ίδια την υπόσταση των ως άνω κατοχυ-

ρουμένων δικαιωμάτων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-44/94, Fishermen's Organisations κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-3115, σκέψη 55).

22 Σκοπός της οδηγίας είναι η διασφάλιση εναρμονισμένης έννομης προστασίας εντός της Κοινότητας του δικαιώματος εκμισθώσεως και δανεισμού, καθώς και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων του δικαιώματος του δημιουργού στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Σύμφωνα με τις τρεις πρώτες αιτιολογικές της σκέψεις, η εναρμόνιση αυτή σκοπεί την εξάλειψη των διαφορών μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών που θα μπορούσαν να παρεμβάλουν εμπόδια στο εμπόριο, να προκαλέσουν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και να παρακωλύσουν την υλοποίηση και την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Όπως ειδικότερα προκύπτει από την τέταρτη, πέμπτη και έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, το δικαίωμα εκμισθώσεως, το οποίο, λόγω της συνεχώς αυξανόμενης απειλής της πειρατίας, αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη σημασία για την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της Κοινότητας, σκοπεί κυρίως τη διασφάλιση της δυνατότητας των δημιουργών, καλλιτεχνών ερμηνευτών και εκτελεστών να πραγματοποιούν ένα επαρκές εισόδημα και να αποσβένουν τις ιδιαίτερα υψηλές και ριψοκίνδυνες επενδύσεις που απαιτούνται, ιδίως, για την παραγωγή φωνογραφημάτων και ταινιών.

23 Πράγματι, οι σκοποί αυτοί είναι σύμφωνοι με τους σκοπούς γενικού συμφέροντος που επιδιώκει η Κοινότητα. Επιβάλλεται σχετικώς να τονιστεί, ιδίως, ότι η προστασία της λογοτεχνικής και καλλιτεχνικής ιδιοκτησίας, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας κατά την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης, συνιστά ένα από τους λόγους γενικού συμφέροντος που μπορούν να δικαιολογήσουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων (βλ. απόφαση Warner Brothers και Metronome Video, προαναφερθείσα, σκέψη 11). Επιβάλλεται, επίσης, να τονιστεί ότι η πολιτιστική ανάπτυξη της Κοινότητας περιλαμβάνεται στους σκοπούς που θέτει με το άρθρο 128 της Συνθήκης ΕΚ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη περί Ευρωπαϊκής Ενώσεως, που αποσκοπεί, ιδίως, στην ενίσχυση της καλλιτεχνικής και λογοτεχνικής δημιουργίας.

24 Όσον αφορά, ειδικότερα, το αν οι παραγωγοί φωνογραφημάτων περιλαμβάνονται μεταξύ των δικαιούχων του αποκλειστικού δικαιώματος εκμισθώσεως, πράγμα που αμφισβητεί η καθής της κύριας δίκης, την καταφατική απάντηση δικαιολογεί η προστασία των ιδιαίτερα υψηλών και ριψοκίνδυνων επενδύσεων που απαιτούνται για τη συνέχιση της δραστηριότητας δημιουργίας νέων έργων από τους δημιουργούς. Όπως διευκρίνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 26 των προτάσεών του, η παροχή αποκλειστικού δικαιώματος στους παραγωγούς συνιστά ασφαλώς την αποτελεσματικότερη μορφή προστασίας, αν ληφθεί ιδίως υπόψη η εξέλιξη των νέων τεχνολογιών και η συνεχώς αυξανόμενη απειλή της πειρατείας, που διευκολύνεται από την εξαιρετικά εύκολη αναπαραγωγή ηχητικών υποθεμάτων. Ελλείψει ενός τέτοιου δικαιώματος, θα υπήρχε κίνδυνος να μη μπορεί πλέον να εξασφαλιστεί η ανταμοιβή εκείνων που επενδύουν στη δημιουργία αυτών των προϊόντων, πράγμα που θα είχε ασφαλώς επιπτώσεις επί της δραστηριότητας δημιουργίας νέων έργων.

25 Εξάλλου, όπως υπογράμμισαν οι περισσότεροι από τους ενδιαφερομένους, η υποχρέωση θεσπίσεως, υπέρ των παραγωγών φωνογραφημάτων και όλων των λοιπών κατόχων δικαιωμάτων επί των φωνογραφημάτων, αποκλειστικού δικαιώματος συναινέσεως ή απαγορεύσεως της εμπορικής εκμισθώσεως αυτών των προϊόντων είναι σύμφωνη προς τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 11 και 14 της συμφωνίας της σχετικές με τις πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που επηρεάζουν το εμπόριο (TRIPs), η οποία επισυνάφθηκε στη Συμφωνία περί ιδρύσεως του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, η οποία υπογράφηκε στο Μαρακές στις 15 Απριλίου 1995 και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) (ΕΕ L 336, σ. 1).

26 Η γενική αρχή της ελεύθερης άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας δεν μπορεί να ερμηνευθεί ανεξαρτήτως των γενικών αρχών που διέπουν την προστασία των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας και των διεθνών υποχρεώσεων που ανέλαβαν στον τομέα αυτό η Κοινότητα και τα κράτη μέλη. Εφόσον οι επιδιωκόμενοι σκοποί δεν θα μπορούσαν, προφανώς, να επιτευχθούν με μέτρα διασφαλίζοντα περισσότερο την ελεύθερη άσκηση της δραστηριότητας προσώπων ή επιχειρήσεων ειδικευμένων στην εμπορική εκμίσθωση φωνογραφημάτων, οι συνέπειες από τη θέσπιση αποκλειστικού δικαιώματος εκμισθώσεως δεν μπορούν να θεωρηθούν ως υπέρμετρες και αφόρητες.

27 Εξάλλου, επιβάλλεται σχετικώς να τονιστεί ότι, ανεξαρτήτως των μεταβατικών μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 13 αυτής, η οδηγία δεν συνεπάγεται την κατάργηση κάθε δυνατότητας εκμισθώσεως. Πράγματι, οι εξ επαγγέλματος εκμισθωτές μπορούν να διαπραγματευθούν με τους δικαιούχους ώστε να αποσπάσουν, βάσει όρων αποδεκτών και από τα δύο μέρη, τη συναίνεση εκμισθώσεως των επιμάχων αντικειμένων ή τη διά συμβάσεως παροχή αδείας εκμεταλλεύσεως.

28 Ως προς τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προέβαλε η καθής της κύριας δίκης, λόγω των γενικών απαγορεύσεων εκμισθώσεως που θα επέβαλλαν ορισμένα συγκροτήματα παραγωγής φωνογραφημάτων, αρκεί να παρατηρηθεί ότι, ακόμα και αν θεωρηθούν δεδομένες, οι στρεβλώσεις αυτές δεν θα αποτελούν άμεση συνέπεια των επιμάχων διατάξεων, οι οποίες δεν έχουν ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα να εξαναγκάσουν τους ενδιαφερομένους να επιβάλουν συστηματική απαγόρευση της εκμισθώσεως των προϊόντων τους με μοναδικό σκοπό την εξάλειψη των ανταγωνιστών από την αγορά εκμισθώσεως.

29 Συνεπώς, στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι από την εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική, Γαλλική, Ιταλική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 18ης Απριλίου 1996, το Landgericht Köln, αποφαίνεται:

Από την εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας.

Rodríguez Iglesias Gulmann Ragnemalm

Wathelet Schintgen Mancini

Moitinho de Almeida Kapteyn Edward

Puissochet Hirsch Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Απριλίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias